

**ЕКСПЕРТНА СЛУЖБА
МВС УКРАЇНИ**

МВС УКРАЇНИ

**КИЇВСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР**

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

**ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ СУДОВИХ
ЕКСПЕРТИЗ ВІДДІЛУ ПОЖЕЖОТЕХНІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Київ 2023

Перелік видів досліджень, які проводить відділ пожежотехнічних досліджень Київського НДЕКЦ МВС

1. Металографічна експертиза за спеціальністю 8.16 «Дослідження провідників із ознаками короткого замикання».

Завдання:

установлення характеру оплавлень на мідних або алюмінієвих струмопровідних елементах;

установлення належності наявних оплавлень до таких, що виникли у наслідок короткого замикання;

установлення умов навколишнього середовища, в яких сталось коротке замикання.

Об'єкти дослідження: мідні та алюмінієві провідники з локальними слідами термічної дії.

Орієнтовний перелік вирішуваних питань:

- Чи є на об'єктах дослідження оплавлення металу, характерні для короткого замикання?
- При яких умовах навколишнього середовища сталось дане коротке замикання?

Рекомендації:

Особливу увагу необхідно приділяти електропроводці, що була вилучена з місць найбільшого вигорання.

Вилучати провідники необхідно обережно, намагаючись не пошкодити місце оплавлення.

Сплавлені жили не розділяються, а вилучаються разом. Кожному із вилучених провідників надається бирка із описом місця вилучення і належності до конкретної ділянки електричної схеми об'єкта і пакується такий провідник один від одного окремо.

Якщо можливо, то спеціаліст у ході огляду визначає марку кабельного виробу, яка також вказується на бирці.

При призначенні експертиз, пов'язаних із дослідженням металевих провідників, окрім речових доказів необхідно надавати наступні матеріали:

- електричну схему об'єкта із зазначенням, якими елементами її є представлені на дослідження провідники;
- план об'єкта із зазначенням місць вилучень провідників;
- отримані у ході огляду або слідчими шляхами дані щодо марки кабельних виробів, які використовувались на об'єкті.

У випадку наявності вказаних матеріалів при проведенні комплексної пожежно-технічної експертизи може бути зроблений висновок про причинний зв'язок короткого замикання і пожежі. Під час огляду місця пожежі вилучається не вся електропроводка, а тільки її фрагменти, які мають локальні сліди термічної дії.

2. Експертиза безпеки життєдіяльності за спеціальністю 10.5. «Дослідження причин та наслідків порушення вимог безпеки життєдіяльності та охорони праці».

Завдання:

- Встановлення причин настання нещасного випадку;
- Причинний зв'язок настання нещасного випадку з невиконанням вимог нормативно-технічних документів.

Об'єкти дослідження:

- матеріали справи;
- місце виникнення події.

Орієнтовний перелік вирішуваних питань:

- Який вид події призвів до настання нещасного випадку?
- Які технічні причини настання нещасного випадку?
- Які організаційні причини настання нещасного випадку?
- Порушення яких нормативно-правових актів з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності перебувають в причинному зв'язку з настанням події, нещасного випадку.

3. Пожежно-технічна експертиза за спеціальністю 10.8. «Дослідження обставин виникнення і поширення пожеж та дотримання вимог пожежної безпеки».

Предмет:

Предметом пожежно-технічної експертизи та експертних пожежно-технічних досліджень є:

- фактичні дані про обставини, що передували пожежі;
- технічна характеристика об'єкта до пожежі і його технічний стан після пожежі;
- сліди термічних ушкоджень; дії осіб, які відповідають за пожежну безпеку об'єкта, і осіб, які брали участь у гасінні пожежі;
- інформація про пожежу, що міститься в матеріалах справи; засоби підпалу; дані, одержані експертизами інших видів, а також фактичні дані, що встановлюються експертом пожежно-техніком на базі наукових та технічних спеціальних знань в галузі пожежної справи.

Завдання:

Пожежно-технічну експертизу (ПТЕ) відносять до класу інженерно-технічних експертиз і виконують з метою обґрунтування явищ пожеж та виявлення фактичних даних, що мають значення для встановлення причин, які їх обумовили. Установлення причини виникнення пожежі є одним із ключових завдань у розслідуванні кримінальних та цивільних справ цієї категорії, а також при розгляді їх у судах, оскільки ці обставини можуть бути певним чином пов'язані з пожежами, що трапляються внаслідок діяння людей або проявів природних явищ.

Об'єкти дослідження:

Об'єктами пожежно-технічної експертизи та експертних пожежно-технічних досліджень є місце пожежі зі слідами термічного впливу та продуктів горіння. До об'єктів пожежно-технічної експертизи також можуть належати обгорілі й зуглілі спалимі і важко-спалимі конструкції будинків і споруджень, а також залишки згорілих чи частково обгорілих предметів; електроустаткування і електроприлади; різні технічні спорудження і технологічне устаткування; опалювальні й нагрівальні прилади; предмети зі слідами легкозаймистих чи пальних рідин; речовини й матеріали, здатні займатися й самозайматися; знаряддя підпалу або їхні залишки; протипожежна техніка й вогнегасні засоби і т.д.

Орієнтовний перелік вирішуваних питань:

Перелік питань, які найчастіше ставлять перед експертами:

- де знаходився осередок пожежі (місце виникнення початкового горіння)?
- яка причина виникнення пожежі?
- чи відповідав стан об'єкта вимогам Правил пожежної безпеки?
- що було первинним: пожежа чи вибух?
- яке джерело запалювання зумовило займання наявного горючого середовища (матеріалу, речовини) у місці формування осередку пожежі?
- який механізм виникнення пожежі?
- які обставини події пожежі зумовили її наслідки?

4. Вибухотехнічна експертиза за спеціальністю 5.4. «Дослідження обставин і механізму техногенних вибухів».

Основними завданнями експертизи з дослідження обставин і механізму техногенних вибухів є:

установлення відповідності кваліфікації суб'єкта технологічного процесу характеру роботи, яку він виконує;

визначення відповідності фактичних умов здійснення технологічного процесу на підприємстві нормативним вимогам;

установлення причин та наслідків техногенного вибуху;

установлення механізму техногенного вибуху;

установлення відповідності дій певних осіб вимогам нормативно-технічних документів, що регламентують технологічний процес;

установлення з технічної точки зору причинно-наслідкового зв'язку між діями (бездіяльністю) певних осіб та настанням техногенного вибуху.

Перед експертизою з дослідження обставин і механізму техногенних вибухів можуть ставитись й інші завдання, пов'язані з провадженням у справі, якщо для розв'язання цих завдань необхідні спеціальні знання в галузі техногенної безпеки.

Об'єктами експертизи з дослідження обставин і механізму техногенних вибухів є технологічне обладнання та устаткування, технологічні процеси, відображені в технологічній документації, технічна та службова документація, матеріали перевірок та інші документи, які стосуються досліджуваної події.

Орієнтовний перелік вирішуваних питань:

- Які обставини спричинили виникнення техногенного вибуху та його наслідки?
- Де розташовувався епіцентр техногенного вибуху?
- Що було першопричиною виникнення техногенного вибуху?
- Який механізм виникнення техногенного вибуху?
- Невиконання яких вимог нормативних актів перебуває у причинно-наслідковому зв'язку з настанням події техногенного вибуху?
- Дії (бездіяльність) яких осіб з технічної точки зору перебувають у причинно-наслідковому зв'язку з настанням події техногенного вибуху?

Київський НДЕКЦ МВС